

Αγαπητοί αναγνώστες/-τριες του περιοδικού μας

Ως φιλόλογος του 1^{ου} Γ.Ε.Λ. Αμπελοκήπων, στο μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας συζήτησα με τους μαθητές για πολλά διαχρονικά ζητήματα που αναδεικνύονται μέσα από τη μελέτη των πεζών ή ποιητικών κειμένων. Όμως, με προβληματίσε ιδιαίτερα ένα ποίημα του Μπρεχτ, το οποίο παραθέτω, με σκοπό να μοιραστώ μαζί σας τον προβληματισμό μου:

Μπ. Μπρεχτ, «Ερωτήσεις ενός εργάτη που διαβάζει»

Ποιος έχτισε τη Θήβα την εφτάπτυλη;
Στα βιβλία δεν βρίσκεις παρά των βασιλιάδων τα ονόματα.
Οι βασιλιάδες κουβάλησαν τ' αγκωνάρια;

Και τη χλιοκαταστραμμένη Βαβυλώνα,
ποιος την ξανάχτισε τόσες φορές; Σε τι χαμόσπιτα
της Λίμας της χρυσόλαμπρης ζούσαν οι οικοδόμοι;

Τη νύχτα που το Σινικό τείχος αποτέλειωσαν
που πήγανε οι χτίστες; Η μεγάλη Ρώμη
είναι γεμάτη αφίδες θριάμβου. Ποιος τις έστησε; Πάνω σε ποιους
θριαμβεύσανε οι Καίσαρες; Το Βυζάντιο το χλιοτραγουδισμένο
μόνο παλάτια είχε για τους κατοίκους του;

Ακόμη και στη μυθική Ατλαντίδα,
τη νύχτα που την ρούφηξε η θάλασσα,
τ' αφεντικά βουλιάζοντας, με ουρλιαχτά τους σκλάβους τους καλούσαν.

Ο νεαρός Αλέξανδρος υπόταξε τις Ινδίες.

Μοναχός του;
Ο Καίσαρας νίκησε τους Γαλάτες.
Δεν είχε ούτε ένα μάγειρα μαζί του;
Ο Φίλιππος της Ισπανίας έκλαψε όταν η Αρμάδα του
βυθίστηκε. Δεν έκλαψε, τάχα, άλλος κανένας;
Ο Μέγας Φρειδερίκος κέρδισε τον Εφτάχρονο τον Πόλεμο.
Ποιος άλλος τότε κέρδισε;

Κάθε σελίδα και μια νίκη.
Ποιος μαγείρεψε τα νικητήρια συμπόσια;
Κάθε δέκα χρόνια κι ένας μεγάλος άνδρας.
Ποιος πλήρωσε τα έξοδα;

Πόσες και πόσες ιστορίες.
Πόσες και πόσες απορίες».

Καταδικασμένοι στη λησμονιά είναι οι αφανείς ήρωες της ανθρωπότητας, αυτοί που δεν είχαν την τύχη να είναι επώνυμοι, αυτοί οι άσημοι άνθρωποι, οι άγνωστοι εργάτες και πολεμιστές, που συνέβαλαν αποφασιστικά με τις πράξεις και τον κόπο τους στην έκβαση σημαντικών γεγονότων που καθόρισαν την πορεία του λαού μας κατά τη διάρκεια της μακραίωνης ιστορίας του. Σε όλες τις εποχές κάποιοι λίγοι, οι έχοντες θέσεις και αξιώματα καταφέρνουν να κερδίσουν βραβεία, τιμητικές διακρίσεις και επαίνους για τον εαυτό τους, ενώ οι «άλλοι δε θα δικαιωθούν ποτέ για όλα αυτά που έδωσαν στο κοινωνικό σύνολο.

Αυτόν τον προβληματισμό μου τον μοιράστηκα με τους μαθητές του ομίλου σύνταξης του περιοδικού μας. Μαζί αναζητήσαμε κάποιους αφανείς ήρωες της ιστορίας μας. Στην έρευνα **μας βοήθησε πολύ η ζωγράφος και αγιογράφος κυρία Μαριάννα Πατινιώτη**, σύζυγος του συναδέλφου εκπαιδευτικού κ. Άγγελου Γρηγορίου. Μάλιστα, η κυρία Χρήστου αναπαράστησε με την τέχνη της τις μορφές αυτών των σημαντικών αλλά άγνωστων ανθρώπων.

ΕΪΖΑ Κ. ΤΖΕΝΙΝΓΚΣ

ο Άγνωστος Σωτήρας των προσφύγων της Μικρασιατικής καταστροφής

Το όνομα του, που θα έπρεπε να γραφτεί με χρυσά γράμματα στα βιβλία της ιστορίας της Ελλάδας.

Καμία ανθρωπιστική οργάνωση δεν είχε βοηθήσει στη διάσωση των Ελλήνων κατοίκων της Μικρασίας. Κανένας στρατός, κανένας πολιτικός διπλωμάτης και καμία κυβέρνηση της Ελλάδος. **Μονάχα ένας απλός Αμερικανός πάστορας** που κατά τύχη βρισκόταν εκείνη την περίοδο στην Σμύρνη.

Γεννήθηκε το 1877 στην Νέα Υόρκη. Είχε ύψος 1,60 με μια ελαφριά κύφωση, όμως παρ' όλο το ασθενικό του σώμα και τα πολλά προβλήματα υγείας που κουβαλούσε από τα νεανικά του χρόνια, ο Τζένιγκς έκρυβε καρδιά λιονταριού και μια βαθιά πίστη, εφόδια αρκετά για να ξαναφέρει την ανθρωπιά στον κόσμο μας **αναλαμβάνοντας προσωπικά την διάσωση αρχικά 350.000 Ελλήνων** σε μια περίοδο διωγμού και ανικανότητας διαπραγματεύσεων από μεγάλους διπλωμάτες.

Το ημερολόγιο γράφει **13 Σεπτεμβρίου 1922** όταν η Σμύρνη τυλίχτηκε στις φλόγες και χιλιάδες κάτοικοι σφάχτηκαν ανηλεώς από τις δυνάμεις του Μουσταφά Κεμάλ. Μια ιστορία φρίκης και ολέθρου ξεκινά.

Σύντομα η προκυμαία θα μετατραπεί σε μια μακρόστενη λωρίδα πανικού και μαρτυρίου για χιλιάδες αβοήθητους ανθρώπους, την ώρα που τόσα και τόσα πτώματα κείτονται στα σοκάκια. Το ελληνικό μέτωπο στη Μικρά Ασία έχει καταρρεύσει, **τα πληρώματα των θωρηκτών των Μεγάλων Δυνάμεων έχουν λάβει σαφείς εντολές να μην εμπλακούν** στο μακελειό και το τέλος προδιαγράφεται θλιβερό.

Λίγες ημέρες πριν, όταν ο ελληνικός στρατός ήδη εγκατέλειπε την Σμύρνη, **ο Τζένινγκς ιδρύει την οργάνωση «Αμερικανική Επιτροπή Σωτηρίας»**. Αυτή θα παρείχε ανθρωπιστική βοήθεια στους κατοίκους. Έπειτα ιδρύει και έναν **σταθμό πρώτων βοηθειών για έγκυες γυναίκες**. Το στεγάζει στο εγκαταλελειμμένο σπίτι ενός πλούσιου Έλληνα.

Παρατηρώντας πως δεν θα ερχόταν βοήθεια από πουθενά, αποφασίζει να δράσει μόνος του. Δίχως διπλωματική εμπειρία, καταφέρνει να εξασφαλίσει τη **συναίνεση του Κεμάλ Ατατούρκ** για τη μεταφορά εντός 11 ημερών, 350.000 Ελλήνων με πλοία (εκτός των ανδρών ηλικίας 17-45 ετών που στάλθηκαν στα Τάγματα Εργασίας).

Κατόπιν, με δικά του κατά βάση έξοδα και κονδύλια της Χριστιανικής Αδελφότητας, **ναυλώνει ιταλικά κ αμερικανικά πλοία** και μεταφέρει αρχικά Έλληνες της Σμύρνης στη Θεσσαλονίκη και Μυτιλήνη, πλέοντας μάλιστα μαζί τους για να επιτηρεί την κατάσταση και να εξασφαλίσει τις ζωές όλων αυτών των προσφύγων.

Ζητάει επίσης από τον διοικητή του στρατού Φράγκο να του επιτρέψει να μεταφέρει μετανάστες. Ο Φράγκος απορρίπτει το αίτημα του Τζένινγκς φοβούμενος πως η αποστολή ήταν πολύ επικίνδυνη. Δυστυχώς **μόνο ένα πλοίο των ελληνικών δυνάμεων έφτασε στην Σμύρνη, με το όνομα "Κιλκίς"**.

Ο Τζένινγκς μαζί με τον κυβερνήτη του «Κιλκίς» Ι. Ε. Θεοφανίδη, στέλνει κρυπτογραφημένο **μήνυμα στον υπουργό Ναυτικών και έπειτα στον πρωθυπουργό** Νικόλαο Τριανταφυλλάκο. Η κυβέρνηση τους απάντησε πως ο πρωθυπουργός κοιμόταν. Ακολούθησαν **δύο ακόμη τελεσίγραφα** στα οποία ο Τζένινγκς σχεδόν εκβίαζε την ελληνική κυβέρνηση. Ανέφερε πως θα την κατηγορούσε για την αδράνειά της που θα οδηγούσε στον θάνατο εκατομμυρίων Ελλήνων.

«Θα έλεγα δημοσίως πως χρειάστηκε να στείλω τελεσίγραφο στην Ελληνική κυβέρνηση και το έκανα. Πήρα άδεια από την Τουρκία να επιβιβαστούν πρόσφυγες της Σμύρνης σε ελληνικά πλοία, ότι είχα αναλάβει την ευθύνη, και πως το μόνο που μας έλειπε ήταν πλοία, που το Ελληνικό κράτος δεν παραχωρούσε».

Αφού έδωσε τον λόγο του πως αμερικανικά πλοία θα συνόδευαν στην μεταφορά των προσφύγων, **η κυβέρνηση τελικά δέχτηκε να δώσει έγκριση για να αποπλεύσουν θωρηκτά για την Σμύρνη**. Μολονότι κάποιοι καπετάνιοι αρνήθηκαν την εντολή της κυβέρνησης επικαλούμενοι τεχνικές βλάβες, ο Θεοφανίδης τους απείλησε πως θα τους οδηγήσει στο ναυτοδικείο. Την επόμενη ημέρα εμφανίστηκαν και τα 25 για να σώσουν τους εναπομείναντες πρόσφυγες. Ανάμεσα τους ήταν Αρμένιοι και Εβραίοι.

Αργότερα έγινε ο μόνος που αντιπροσώπευσε και την Ελλάδα και την Τουρκία στην Συνθήκη της Λωζάνης για την ανταλλαγή πληθυσμών.

Η Ελλάδα τίμησε τον σπουδαίο αυτό άνθρωπο με τις ύψιστες διακρίσεις και μετά..... τον ξέχασε. **Σήμερα παραμένει άγνωστος στην Ελλάδα.** Κανείς δεν γνωρίζει τον άνθρωπο, στον οποίο οφείλει την ίδια του την ύπαρξη ένα μεγάλο κομμάτι του ελληνικού παρελθόντος. **Το όνομά του δεν αναφέρεται σε κανένα σχολικό βιβλίο Ιστορίας. Καμία οδός δεν φέρει το όνομά του.** Ευτυχώς τα τελευταία χρόνια τιμήθηκε από κάποιους Δήμους της χώρας μας, όπως ο Δήμος Βόλου και ο Δήμος Χίου.

Το πορτραίτο της κυρίας Μαριάννας Πατινιώτη, που επισυνάπτουμε, παρουσιάστηκε στην έκθεση "Χαίρε Μικρασία", που διοργάνωσε η Ι. Μητρόπολης Ν. Κρήνης & Καλαμαριάς στον πολυχώρο Τέχνης Remezzo υπό την παρουσία του Πατριάρχη Βαρθολομαίου στις 30 Μαΐου – 12 Ιουνίου 2022, καθώς επίσης και στο φουαγιέ του Βασιλικού θεάτρου Θεσσαλονίκης στις 23 Απριλίου 2024 σε συνεργασία με τον δήμο Καλαμαριάς για τα 102 χρόνια προσφυγιάς.

ΕΪΖΑ ΤΖΕΝΙΝΓΚΣ
Διαστάσεις: 40X50cm